

A kommunista hatalomátvételt követően „elvileg” fennállott a lehetősége annak, hogy a „testvéri népi demokráciák” a régi nemzeti ellentétektől megszabaduljanak, s a népek közötti „teljes harmóniát” hamarosan megvalósítsák, felszámolva (azaz likvidálva) a nemzeti gondolat egyetlen hordozójának vélt „uralkodó osztályt”. E kötet egyik legfőbb tanulsága az, hogy legfeljebb teoretikus szinten történetek szerény (és hatástalan) kísérletek. A nemzeti viták (az uszítás) szigorú tilalmának pozitív hatásait ma még nem tudjuk szakszerűen felmérni, kontraproduktív hatása (elemi tisztázás elmaradása) viszont kétségtelennek látszik. Az iratokból és a bevezető elemzésből kitűnik, hogy a teljesen új történelmi szituáció és az igazán új uralkodó elit hatalma dacára, a történelmi örökségen nem lehetett átugrani. A magyar és a román párt vezérkarának egyaránt vállalnia kellett egy sor olyan kötelezettséget, feladatot, amelyek elvben idegenek voltak a „marxizmus-leninizmus-sztálinizmus” szellemétől, a népboldogító jövő építésének magasztos meséjétől. Az örökség, a valós problémák erősebbeknek bizonyultak a világmegváltó szándékoknál.

Szász Zoltán

ISBN 978 963 472 987 7

9 789634 729877